

Ekistiikka — uusi tieteenala

Toimitussihteeri PENTTI TUOVINEN

Kustannusosakeyhtiö Pohjoinen

Ihmiskunnan elinympäristö on vaarassa tuhoutua. Väestön kiihtyvä kasvu moninkertaistaa vaikeudet. Saastunut ilma ja saastuneet vedet saastuvat yhä enemmän. Asuntopula kasvaa rinnan tekniikan kehityksen kanssa. Slummit korvataan uusilla slummeilla. Tosin pienen vähemmistön asumistaso kohoaa, mutta suuren enemmistön asumisympäristö on muodostumassa yhä ahtaammaksi ja epäterveellisemmäksi.

Vuonna 2000 on laskettu olevan 1300 miljoonaa perhettä. Jotta jokaiselle perheelle saataisiin oma asunto, tulisi rakentaa vuoteen 2000 mennessä 1200 miljoonaa uutta asuntoa, sillä nykyisistä asunnoista vuonna 2000 on käyttökelpoisia vain 100 miljoonaa asuntoa.

Näiden ongelmien ratkaisemiseksi on Kreikassa kehitetty uusi tiede, ekistiikka.¹ Ekistiikan perustajia ovat professori Constantinos A. Doxiadis ja hänen kollegansa Athens Technological Institute'ssa. Heidän johdollaan toimii Ateenan Ekistiikan Keskus.

Ekistiikka on sekä tiede että tieteellinen taide. Tieteenä ekistiikka tutkii ja analysoi ihmisen rakentamaa tilaa ja ihmisen asumista siinä. Ekistiikan käytännöllisenä päämääränä on uudistaa vanhaa asutusta ja luoda uutta asutusta. Ekistiikka pyrkii koordinoimaan maapallolla tapahtuvan rakennustoiminnan.

Ekistiikan lähtökohtana on holistisesti käsitettynä ihminen ja hänen tarpeittensa tyydyttäminen. Kaikki rakentamiseen liittyvät ratkaisut tehdään tästä lähtö-

kohdasta käsin. Ekistiikan tavoitteena on luoda tilalliset edellytykset ihmisen evoluutiolle.

Asutusta ja asumista voidaan tutkia monesta eri näkökulmasta, esimerkiksi historian, maantieteen, taloustieteen, sosiologian tai psykologian näkökulmasta. Ekistiikka pyrkii lähestymään tutkimus- ja työkohteitaan integroivasti. Se yhdistää toisistaan vieraantuneiden spesiaalitieteiden antamat analyysit laaja-alaiseksi synteetiksi. Ekistiikka tutkii ja punnitsee erilaisten tekijöiden ja voimien vaikutusta kokonaisuuteen ja toisiinsa. Näiden synteetisensä pohjalta se laatii ohjelmia ja suunnitelmia maapallon rakentamiseksi.

Ekistiikan neljä peruseriaatetta ovat päämäärien keskinäinen yhteys, toimintojen hierarkia, neljä dimensiota ja monta vaikuttajaa, monta mittakaavaa.

Päämäärien keskinäisen yhteyden periaatteella tarkoitetaan sitä, että yhteiskunnassa tapahtuvien erilaisten toimintojen ja niiden päämäärien on oltava sopu-soinnussa keskenään.

Toimintojen hierarkia merkitsee yhteiskunnan toimintojen jäsennoimistamista erisuuruisiin yksiköihin, jotka ovat hierarkkisessa suhteessa keskenään ja palvelevat samaa päämäärää. On olemassa selvä toiminnallinen riippuvuus palveluksissa sekä yhdyskunnan sisällä että eri yhdyskuntien välillä.

Neljäs dimensio, aika, on tullut ratkaisevaksi tekijäksi modernissa suunnittelussa. Yhdyskunnan rakentaminen ei ole enää mahdollista ottaen huomioon vain kolme tilallista ulottuvuutta. Yhdyskunnan laajenemiselle ja muuttumiselle on taattava edellytykset.

Monen vaikuttajan ja monen mittakaavan periaatteella tarkoitetaan sitä, että

1) Sana »ekistiikka» tulee kreikkalaisesta sanasta »oikos» (koti, asuinpaikka) ja sen johdannaisista »oikein» (asua jossakin) ja »oikozein» (asuttaa).

nykypäivän ihminen ei elä enää vain yhden tekijän luoman mittakaavan mukaisessa maailmassa. Inhimillisen mittakaavan rinnalle on ilmestynyt uusi, suurempi mittakaava, koneen mittakaava. Moderni yhdyskuntasuunnittelu sovittaa työnsä neljään mittakaavaan: ihmisen, auton, lentokoneen ja raketin mittakaavoihin.

Ekistikon työ, niin teoreettisena kuin käytännöllisenäkin tehtävänä, voidaan suorittaa yksin. Yleensä kuitenkin työ tapahtuu ryhmissä (ekistic team). Ekistikko on tavallaan eräänlainen rakentamisen yleiskspertti, jonka tehtävänä on organisoida ja johtaa ekististä ryhmää.

Tiedon ja ammatillisen vastuun loke-
roituminen on johtanut yhdyskuntien suunnittelemattomaan ja koordinoimattomaan kasvuun. Tällainen koordinoimaton kasvu on omiaan ehkäisemään yhdys-

kuntien tervettä kehitystä. Tätä ongelmaa ei voida ratkaista spesialistien hylkäämisellä eikä erilaisten näkökulmien poistamisella. Ainoa mahdollisuus on tunnustaa, että yhdyskunta on autonominen kokonaisuus, jota on myös tutkittava ja käsiteltävä sellaisena. On organisoitava ekistisiä ryhmiä yhdyskunnan ohjelmointiin ja suunnitteluun. Ryhmien johtoon on koulutettava ammattitaitoisia ekistikkoja.

Ekistikon rooli sisältää useita eri toimintoja, esimerkiksi analyytikon, poliitikon, ohjelmanlaatijan, suunnittelijan, hallintomiehen ja tiedonvälittäjä-kasvattajan tehtäviä.

Ekistiikka tieteenä ja käytännön ammattina on sangen nuori. Eräässä mielessä se on vasta alussa. Sen vastaisesta kehityksestä riippuu millaiseksi muodostuu yhdyskuntiemme elämä.